

ETİMESGUT'TA YAŞAYAN GENÇLERİN KENTLİLİK BİLİNCİ VE GELECEK PLANLAMASINDA ETİMESGUT'UN YERİ¹

Hasan YAYLI*, Hasan KAYA**

*Doç.Dr.Kırıkkale Üni., İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Kırıkkale

**Öğr.Gör.Kırıkkale Üni., Keskin MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Kırıkkale

Özet

Kentlilik bilinci özellikle son yıllarda yerel yönetimlerde sıklıkla karşılaşılan bir kavram haline gelmiştir. Kentlilik bilinci, kentte yaşayanlar tarafından kentin her anlamda nasıl kullanılması ve kentin sağlıklı bir biçimde gelişmesi gerektiği ile ilgili kavramların tamamını kapsamaktadır. Kent, kentlilik/kentli birey olma ve kentlilik bilinci kavramları birbirleriyle ilişkili kavramlardır.

Bu çerçevede kentleşme genel olarak iki ayrı boyutta ele alınabilir. Bunlardan birincisi ekonomik bakımdan kişinin geçimini tamamen kentte ve kente özgü işlerde sağlıyor duruma gelmesi bağlamında ekonomik boyuttur. Diğeri ise kente özgü tavır ve davranış biçimlerinin birey/bireyler tarafından benimsenmesi bağlamında sosyal boyuttur. Bu boyutlar göz önüne alındığında kent, hem ekonomik hem de sosyal açıdan fiziksel, mekânsal ve sosyal bir ortamdır. Burada ayrıca kırsal yaşamdan her anlamıyla farklı ve çoğu durumda her kente özgü bir takım yaşam kültürlerinin ortaya çıkması durumu söz konusudur.

Kentler tarihsel süreç içerisinde belli kimliklere sahip olmaktadır ve kent sakinleri kente uyum göstermek bağlamında bu kimliği benimsemiş durumdadırlar. Kentleşmeyi kavramsal açıdan düşündüğümüzde kent kültürüne, kentte yaşamının gerekliliklerine göre davranma, bu kültürü içselleştirme gibi içerimler karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada kentte yaşayanların kente uyum sağlaması kent yaşamının problemsiz bir biçimde sürmesi açısından son derece önemlidir. Diğer taraftan kentleşme ile ilintili olan bir diğer husus ise kentte yaşayanların gelecek beklentilerinde yaşadıkları kentin konumunun ne olduğu sorusudur.

¹ Bu çalışma 29-30 Mart 2018 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiş olan 'Uluslararası Tarihte Etimesgut Sempozyumu' kapsamında sunulan bildirinin tam metnidir.

Her bireyin bir gelecek planlaması bulunmaktadır ve bireylerin gelecek planlarında yaşadıkları kentin konumu aynı zamanda onların kentlilik bilinci düzeyi ile de alakalı olacaktır. Elbette bireylerin gelecek planlamalarında kentin sunmuş olduğu ekonomik ve sosyal avantajlarda göz ardı edilemez. Yapmış olduğumuz bu çalışmada Etimesgut'ta yaşayan gençlerin kentlilik bilinçleri öncelikle tespit edilmiş ve ardından gençlerin gelecek planlamalarında Etimesgut'un yeri tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular gençlerin kentlilik bilinçlerinin artırılması ve gelecek planlamalarında Etimesgut'a daha fazla yer vermesi bakımından özellikle yerel yönetimin üzerine düşen görevlerin neler olduğunu ortaya çıkartmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kentlilik Bilinci, Etimesgut, Gençlik.

URBAN CONSCIOUSNESS OF YOUTH IN ETİMESGUT AND THE PLACE OF ETİMESGUT ON THEIR FUTURE PLANNING

Abstract

Urban consciousness has become a notion that is often met in local management srecently. This notion includes all the concepts about how city must be used by the urban settlers and how city must be developed in a healthy way. City is a relevant concept with urbanity/individual from the city and urban consciousness.

In this context, urbanity can generally be discussed in two different dimensions. One of them is the economical dimension which means that the individual makes his/her living completely from city and works special to the city. The other one is the social dimension which means that the individual adopts the courses of action special to the city. According to these dimensions, city is a physical, spatial and social setting economically and socially. Also it is obvious that there is a new culture special to the city and completely different from rural culture.

Cities have certain identities in historical process, and urban settlers adopt this identity in the context of adaptation to the city. When thinking the urbanity notionally, it appears that some implications like behaving according to the needs of urban life/culture and internalization this culture arise. So, orientating to the city is very important in terms of an urban life without problems. On the other hand, the other subject related

to the urbanity is the question what the location of the city is according to the future expectations of the urban settlers.

Every individual has a future planning, and this planning is relevant with location of the city and their urban consciousness level. For the future planning, the social and economic advantages from the city can't be ignored. In this study, the urban consciousness of youth from Etimesgut has been determined, and then, the place of Etimesgut has been identified for their future planning. From the data it can clearly be understood that the urban consciousness of youth must be increased, and local managements have some duties for the place of Etimesgut on future planning.

Keywords: *City, Urban Consciousness, Etimesgut, Youth.*

Giriş

Bir süredir kentler kendilerine özgü kimliklerini kaybetmekte, kentlerde fiziksel, sosyal ve kültürel açılardan önemli derecede bir aşınma yaşanmaktadır. Kırsal alandan kentsel alana doğru yaşanan hızlı ve planlanamayan göç, söz konusu aşınmanın başlıca nedenlerindedir. Yaşanan bu plansız ama hızlı göç, kırsal-kentsel olan arasında yeni fakat her ikisine de ait olamayan yaşam kültürlerinin doğuşuna ortam hazırlamakta, böylece de kent, her geçen gün daha karmaşık bir yer haline gelmektedir. Diğer taraftan, son zamanlarda yaşanan göç ya da diğer sosyo-ekonomik değişimler nedeniyle kentlerde farklı sosyal sınıflar arasındaki fiziksel ve toplumsal sınırlar iyice belirgin bir hâl almakta, bunun sonucunda kentliler arasında kolektif kent kültürü oluşmamaktadır (Biol, 2008: 28). Yaşanan bu gelişmelerden sonra da kentlilik bilinci son zamanlarda yerel yönetimlerin üzerinde durduğu önemli konulardan birisi olmuştur. Pek çok konuda olduğu gibi yerel yönetimlere kent bilincinin oluşması ve yerleşmesi konusunda da önemli görevler düşmektedir.

Kentlilik Bilinci

Kent, kentlilik, kentleşme ve kent kültürü gibi kavramların kentlilik bilinci kavramıyla yakından ilişkisi bulunmaktadır. Bu amaçla öncelikle kentlilik bilinci kavramıyla ilişkisi bulunan kavramları tanımlamakta fayda vardır. Kent, tarihin farklı dönemlerine ait olan fiziksel, toplumsal ve kültürel katmanların zamanla üst üste kurulması sonucunda meydana

gelen fiziksel, mekânsal ve toplumsal bir ortamı ifade eder (Biol, 2008: 28). Başka bir deyişle kent mekânsal, demografik ve yönetim özelliklerinin yanısıra, ekonomik ilişkiler, toplumsal ve politik yapılanma ve karmaşık bir etkileşimin olduğu farklı bir hayat tarzını ve kültürel değerler sistemini içermektedir (Yahyagil, 1998: 106). Wirth' e göre kent, toplumsal bakımdan benzerlik göstermeyen bireylerin, oluşturduğu göreceli olarak da geniş, yoğun nüfuslu ve mekânda süreklilik niteliği haiz olan yerleşmelerdir (Keleş, 2006: 109).

Kentlilik ya da kentli olma hâli, bireylerin kentte yaşamanın gerektirdiği şart ve normları anlamış, özümsemiş ve benimsemiş olmaları durumunu ifade ederken kentlilik bilinci kentte yaşayanların kente özgü tavır ve davranışlar göstermeleri, birer kentli birey olduklarının farkında olmaları ve buna uygun olarak eylemde bulunmalarıdır. Bireylerin yaşadıkları kent ile anlamlı ve güçlü bağlar kurabilmeleri ve kendilerini de o kentin bir parçası gibi hissetmeleri ise kentlilik bilinci oluşumunun başlıca koşuludur (Biol, 2008: 28). Kentlileşme ise kentleşme neticesinde toplumsal değişimin insanların davranışlarında ve ilişkilerinde değer yargılarında maddi ve manevi yaşam biçimlerinde değişiklikler ortaya çıkarması süreci olarak adlandırılabilir. Başka bir deyişle kentlileşme, kırlılıktan uzaklaşma, organize edilmiş sosyal hayata geçişi ifade eder. Eğer kentin psikolojik, kültürel ve toplumsal yapısı ile kırın yapısı çok farklı değilse bütünleşme kolay olurken yapılar farklı ise intibaksızlık sorunları kendini gösterir (Es & Ateş, 2004: 215).

Kentleşme konusunda yapılan çalışmalarda genellikle kent ve kentleşme bütün detayları ve yaşanan bütün süreçleri ile incelenirken kentlileşme konusunda böyle bir durum yaşanmamaktadır. Ancak günümüz şartları, kentlileşme sürecinden kentleşme sürecindeki kadar bahsetmemenin kentleşme çalışmalarını güdük bıraktığını ortaya koymaktadır. Çünkü kentler görülen fiziki ve morfolojik özelliklerinin çok daha ötesinde kentte yaşayan insanlarla bir anlamlandırılmaktadır. Kentsel yapıdaki her şey insan eliyle oluşmakta ve insan kendi özünü yaşadığı mekâna adeta kazımaktadır (Yıldırım, 2014: 339' dan aktaran Şahin & Yaylı, 2016: 86).

Kent kültürü, kent bünyesinde yaşayan insanlarca, ortak bir noktada buluşularak üretilen maddi veya manevi değerlerin oluşum sürecini ifade eder. Asıl olan ise kente dair bir hafızanın doğması ve üretilen kültürel

çıktıların kentli insanlar vasıtasıyla anlamlı hale gelmesidir (Hayta, 2016: 166). Kent kültürü, kentlerin bünyesinde barındırdığı insanların birbiriyle ilişki ve etkileşimlerini bir ilişki örüntüsü içinde ele alan ve bunları düzenli bir hale getiren sistemin tutkalı olarak görülür. Çağdaş kent anlayışının ve işleyişinin bir ürünü olan kent kültürü, toplumsal sınıf, etnik ve dini farklılıklar ile çeşitli sosyal ve mesleki grupların meydana getirdiği alt kültür değerlerini mozaik olarak bir arada tutmaktadır. Kent kültürünün birleştirici işlevinin kaynağı, onun başlangıçtan beri o kentte ortaya çıkmış olan tüm kültürleri kapsamasıdır (Mutlu, 2011: 13).

Kentlilik bilinci denildiğinde kentte yaşamaktan kaynaklanan bilgilerimizin oluşturduğu tutumlar, değerler, davranışlar aklı gelmektedir. Kent, heterojen bir yapıya sahip olduğu için kentte yaşayan bireylerin kentlilik bilinci dereceleri de farklılık arz etmektedir (Beyazlı & Aydemir, 2008: 51). Kentlilik bilinci, kent yaşamı içinde oluşur ve kent kültürüne göre de şekillenir. Dolayısıyla kentlilik bilinci, bireylerin kente yaşadıklarını ve kentli olduklarını bilmeleri ve bundan dolayı kente özgü tutum ve davranışları benimseyerek, bunları uygulamaları gerektiğinin farkında olmaları olarak tanımlanabilir. Diğer bir deyişle de kentlilik bilinci, kent kültürünü anlamak, kendini kente, kentin dinamiklerine ait ve güvende hissetmek, kentsel oluşumlardan da sorumluluk duymak şeklinde ifade edilebilir (Mutlu, 2011: 13). Aslında kentlilik bilinci ve kentten bahsederken esas olarak iki ayrı kentlilik bilinci biçiminden bahsedilmektedir: birincisi, genel olarak kentte yaşamının, dünyanın hangi kentinde olursa olsun kentte yaşamının bilinci. İkincisi de, somut bir kentte Ankara'da, İstanbul'da, yaşamının Ankaralılık, İstanbulluk biçiminde kendini alan bilinci (Kentleşme Şurası, 2009: 346)

Kentsel hayatla ilgili sorunların o kentte yaşayan herkesin ortak sorunu ve ortak sorumluluğu olmasına karşın derinleşen yabancılaşma, sorumluluk almaktan kaçınma, aidiyetsizlik gibi hususlar nedeniyle kentler, ortak hareket etmenin günden güne zorlaştığı mekânlar olarak görülmektedirler. Her geçen gün büyüyen ve buna karşılık yönetimi de güçleşen kentlerde kolektif bir kent kültürünün oluşturulması, uzaklıklardan ziyade yakınlıklara odaklı bir anlaşma zemini arama noktasındaki istek ve gayrete, dahası bu konuda bir bilinç oluşturulmasına

bağlıdır. İşte kentlilik bilinci, kentli sorumluluğu ya da kentli hakları gibi kavramlarla anlatılmak istenende budur. Aslında kentlilik bilinci biraz da kentte yaşayanların birbirini fark etmesi, anlaması, aralarındaki farklılıklarını bir çeşitlilik olarak algılaması ve bu çeşitlilikten kent kültürü ya da kentlilik adına ortak özellikler çıkarma çabalarının bütünüdür (Ercoşkun vd., 2016: 10).

Kentlilik bilinci insanlarla birlikte doğan değil iyi projelerin, iyi adımların atılmasıyla ortaya çıkan bir durumu ifade eder. Yine kentte oturmanın kenti otomatik olarak tanımak anlamına gelmediği de bireylerin kendi deneyimleri yardımıyla ortaya çıkmaktadır. Kaybolmuşluk duygusu, eğitim eksikliği, kente ilişkin bilgi eksikliği ise bunların sonucudur (Kentleşme Şurâsı, 2009: 348).

Kentte yaşayanların kentlilik bilinci geliştirebilmeleri için, ilk olarak kentsel yaşam kültürünün oluşturulmasına ve yine bireylerin sosyal ve kültürel anlamda eğitilmelerine, kent kültürü edinmelerine ihtiyaç vardır. Bu eğitim, toplumsal yaşamın zenginliği ile aynı oranda birikim gerektiren ve zaman içerisinde gelişecek bir “kentte yaşama kültürü edinme” olarak düşünülmelidir. Bunların gerçekleşebilmesi için de yerel yönetimlere, meslek odalarına ve sivil toplum kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir. Yine kentliler arasında kolektif belleğin oluşturulması da kentlilik bilincinin gelişiminde önemli rol oynayan bir diğer unsurdur. Kolektif bellek, kentlilerin yaşadıkları yere aidiyet hissi ile bağlanmalarını ve orayı sahiplenmelerini sağlamaktadır. Kentlilik bilinci oluşumunda etkili olan bir başka etken de kentin, kendisini yönetenlerden çok orada yaşayanların olduğu düşüncesinden hareketle kentle ilgili verilecek her türlü karara o kentte yaşayanların katılmasıdır (Biol, 2008: 28). Son olarak kentlilik bilincinin oluşmasını sağlayan bir diğer hususta sosyo-kültürel yaşamın zenginleştirilmesinin sağlanmasıdır. Sosyo-kültürel yaşam ve kentsel mekanın biçimlenmesi konusunda oluşturulan platformlara aktif bir şekilde katılan kentli bireyler toplumsal dayanışmanın önemini de farkına varacaklardır (Ercoşkun vd., 2016: 20).

Bayazlı ve Aydemir (2008: 51) de, kentlilik bilincinin ilk basamağını kişinin kendini kentli olarak görmesi, tanımlaması şeklinde ifade etmişlerdir. Kentlilik bilincinin diğer önemli göstergelerinden biri de,

kişinin kendini o yere ait hissetmesidir. Bir yerin kimliği, yaşanılan kentin diğerlerinden ayırt edilmesi, “benim kentim” şeklinde nitelendirilmesiyle gerçek ve sembolik olarak oluşturulmaktadır. Ancak günümüzde bireyler kenti daha çok; konut, ticaret, eğlence ve ulaşım olanakları sunan bir mekân olarak algılamakta ve yurt/memleket anlayışından giderek uzaklaşmaktadırlar. (Batmaz & Güner, 2016: 165)

Kentlilik bilincinin oluşmasına etki eden faktörler; bireysel, ekonomik, sosyal ve fiziki faktörler olarak gruplandırılır. Yaş, doğum yeri ve meslek kentlilik bilincinin oluşumuna etki eden bireysel faktörlerdir. Örneğin gençlerde kentlilik bilinci çeşitli nedenlerle yetişkin, orta ve orta yaş üstü bireylere nazaran daha kolay oluşturulabilir. Yine toplumumuzda çoğu birey kendilerini yaşadıkları yere değil de daha çok doğdukları yere ait hissetmektedir. Bu durumda onların buldukları yerleşim birimiyle aidiyet kurmalarına engel oluşturmaktadır. Mesleğin kentlilik bilincinin oluşmasına etkisi bireyin çalışma hayatında olup olmadığı ve çalışma şartlarının onun kent yaşamının sosyo-kültürel imkânlarını gerçekleştirmesine olanak tanıyıp tanınamamasıdır. Bireyin eğitim durumu, boş zaman değerlendirme biçimi ve içinde bulunduğu toplumsal çevre kentlilik bilinci oluşumuna etki eden diğer faktörlerdir. Ayrıca kırsal alanlardan kente göçenlerden zaman içerisinde kentin kültürel değerlerini içselleştirip, pratikte de uygulanması isteniyorsa ve bunun yanı sıra kente de sahip çıkması bekleniyor ise ona bu bilinçliliği aşılacak ekonomik ve sosyal koşullarında sağlanmış olması şarttır. Zira kentlilik bilinci söyleminin sıkça dillendirilmesi, medyatikleştirilmesi ya da konunun güncel tutulması bu bilincin oluşmasında yeterli değildir. Aynı zamanda alt yapı eksikliği, park ve yeşil alanların yokluğu, sağlık ve benzeri kurumların ve hizmetlerin yeterli sayıda olmaması kırsal alandan kente gelen bireylere zaman zaman köyde yaşadıkları hissi uyandırmaktadır. Bu nedenle bu tür yerleşim birimlerinde gerekli çevresel düzenlemelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Çünkü kentleşme, kentleşme kadar kısa sürede ve hızlıca gerçekleşen bir olgu değildir, aksine bu sürecin tamamlanabilmesi uzun bir zaman dilimine ve belli sosyo-ekonomik şartların varlığına ihtiyaç duyar (Geyik, 2010: 31-38).

Kentlilik bilincinin belirlenmesinde öncelikliyle bireylerin yaşanılan kente ait aidiyetlerin ortaya çıkartılması gerekmektedir. Dolayısıyla insanların kendilerini nereli olarak tanımladıkları, yaşadıkları şehrin

yönetimi ile ilgili bilgi sahibi olma durumu, yaşadığı şehrin geleceğinin belirlenmesinde karar alıcıların kim olduğu, şehrin sorunlarının neler olduğu kısaca yaşanan şehirden farkındalılığın ortaya konulması gerekir (Şahin & Yaylı, 2016: 89).

Kentleşme ve kentlilik bilincinin oluşum süreci, kente göç ya da başka nedenlerle gelen birey için artık başladığı anlamına gelmektedir. Kentlilik bilincinin oluşum sürecinde önemli olan şey bireylerin, yaşadıkları kent ile anlamlı ve güçlü bağlar kurabilmeleri ve kendilerini de yaşadıkları kentin bir parçası olarak görebilmeleridir. Kentlilik bilinci küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan modern dünyada, yaşadığı kente sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ana başlıklarıyla özetlenebilen ve hizmet kalitesi ile de ilgili çağdaş demokrasi temeline dayanan bir düşünce sisteminden beslenmektedir. Bu yaklaşımın kurumsallaştırılmasıyla kentlilik bilincinin insan temelinden başlayarak geliştirilmesini kolaylaştıracaktır. Kentte yaşayan bireylerin kentlilik bilincine sahip olmaları için, öncelikle kentsel yaşam kültürünün oluşturulmasına, bireylerin sosyal ve kültürel anlamda eğitilmelerine, kent kültürü edinmelerine gerek vardır. Kentlilik bilinci kapsamında kentler için ön görülen üç temel yaklaşım ön plandadır.

Bunlar;

- Kentin tarihi ve kültürel değerlerinin farkına varmak,
- Kentin fiziksel, kültürel ve sosyal dönüşümünü gerçekleştirmek,
- Kente aidiyet duygusunu hissederek, kenti sahiplenip korumak (Görün & Kara, 2017: 398).

Kent Kimliği-Yere Bağlılık; Kentin Sunduğu İmkânlar; Katılım, Çevre Bilinci, Ulaşım Alışkanlıkları ve Yönetişim kentlilik bilincinin ölçülmesinde kullanılan değişkenler ve bu değişkenlerin oluşturduğu alt başlıklardır. Bireyin kendisini toplumda kim olarak gördüğü ya da hissettiği aslında sosyal bir olgudur ve bu da farklı sosyal gruplar içerisindeki kimliği ile ilgilidir. Dolayısıyla aslında birçok sosyal kimlik mekânsal boyutları da içermekte ve bireylerin sosyal kimlikleri, yeri anlamlı mekânlara dönüştüren çevreleri kurgular. Farklı gruplar aynı mekânı farklı şekillerde yorumlasa da bu durum bireylere o mekânda kendi istedikleri şekilde davranma hakkı vermez. Bazı temel yapılandırmalar genellikle insanların mekânsal davranışlarını sınırlandırmakta ve kontrol etmektedir. Yere bağlılık, insanların mekânla etkileşimlerinden ortaya çıkan

bir ilgiyi ve mekâna yönelik yaşadıkları duygusal bir bağı anlatırken, yer kimliği insanın mekânla olan tecrübesinde ve mekâna yönelik bağlılığının gelişiminde, aidiyet sürecine işaret etmektedir. İnsan ve mekân arasındaki etkileşiminin anlaşılması açısından yer kimliği ve yere bağlılık kavramları birlikte değerlendirilmesi gereken fakat temelde farklı olan kavramlardır. Mekâna bağlılık ve aidiyet duygusu tek taraflı bireysel bir oluşumdan ziyade kişiler, kimlikler ve mekânlar arasındaki müşterek etkileşim söz konusudur. Kente karşı hissedilen aidiyet duygusu, içinde yaşanan ev ya da mahalleye duyulan bağlılığın ötesinde, bireyin kendisini bir kentli gibi hissetmesini, kentle ve diğer insanlarla bütünleşmesini öngörmektedir. Ayrıca kamusal alanlar, kent kültürünü oluşturan ve bu kültürün devamını sağlayan mekânlardır. Çeşitli grupların aralarında sağladıkları birlikler ve anlaşmalar aracılığıyla kentsel çevre oluşur. Bu birlik ve beraberlik içerisindeki örgütlenme söz konusu grupların çıkarlarının korunmasını da sağlamaktadır. Genellikle ülkemizde de olduğu gibi insanlar kentlileşmeden kentleşmektedirler. Bu amaçla kentlileşme üzerine yapılan çalışmalarda yoksulluktan ve köylülükten kurtulmaya olanak bulamayan "yarı kentli" yurttaşı kentlileştirebilmek için bilinçli bir eğitim seferberliğini başlatmak zorunluluğu vurgulanmaktadır. Bir kentin kimliğini oluşturan onun kültür varlığı; kültürüne katkıda bulunan da kentin kimliği olduğu savunulmakta, kent kültürünün oluşmasında, öğelerinin korunmasında ve geliştirilmesinde uluslararası topluluklar, devletler, yerel yönetimler ve yurttaşa ya da kenttaşlar gibi türlü aktörlerin çeşitli görevleri olduğu ifade edilmektedir (Ercoskun vd., 2016: 10-14).

Modern yaşamın en önemli gerekliliklerinden birisi de bireyin geleceği ile ilgili planlama yapma zorunluluğudur ve bu planlama, insanın kendine görev tayin etmesi anlamına gelir. Tayin edilen bu görevler kişinin gelecekte beklenmesini oluştururken, aynı zamanda kişiden toplumun beklentisi algısı şeklinde de düşünülebilmektedir (Uluçay vd., 2014: 235). Bireylerin gelecek planlarında yaşadıkları kentin konumu aynı zamanda onların kentlilik bilinci düzeyi ile de alakalı olacaktır.

Alan Araştırması

Ankara'nın ilinin yoğun nüfuslu ilçelerinden birisi olan Etimesgut ilçesinin nüfusu 2017 verilerine göre 566 000 civarındadır. Bu nüfusun 284000 civarı erkeklerden oluşurken, 282 000 civarı kadın nüfustan

oluşmaktadır.² Yıllara göre nüfus artış istatistikleri ilçenin göç alan ve gelişmekte olan bir yerleşim birimi olduğu göstermektedir. Etimesgut ilçesinde yaşayan gençlerin kentlilik bilinçlerini ve gelecek planlamalarında Etimesgut'un yerini belirlemeye yönelik olarak yapmış olduğumuz araştırmada 566000 kişilik evreni %95 güven aralığı ve %5 hata payında 384 kişi tarafından temsil edilebilmektedir.³ Bu çerçevede 2018 yılı şubat ayı içerisinde 356 anket yapılmış ve çalışmanın güven aralığı %95 olarak kalırken hata payı %5,19 olarak belirmiştir.

Etimesgut'ta yaşayan gençlerin kentlilik bilinçleri ve gelecek planlamasında Etimesgut'un yerinin belirlenmesi için yapılmış olan bu çalışma 15 ile 30 yaşları arasında bulunan ve Etimesgut'ta yaşayan gençleri kapsamaktadır.

² Tüik, 2017 Nüfus İstatistikleri.

³ <https://www.surveysystem.com/sscalc.htm>

Kentlilik Bilinci

	N	Mean	t	p	1	2	3	4	5
1 Yerel seçim sonuçlarına karşı ilginizi birden beşe kadar puanlayınız	356	3,2781	3,536	0	19,4	10,7	23,6	15,4	30,9
2 Yerel yönetim ile ilgili konular hangi düzeyde ilginizi çeker puanlayınız	356	3,1461	2,009	0,045	17,4	14	26,4	20,8	21,3
3 Yerel yöneticilerinin düzenlemiş olduğu toplantı ve konferanslara katılmayı hangi düzeyde arzu edersiniz.	356	2,5197	6,756	0	30,6	21,9	23,9	12,1	11,5
4 İlçemizdeki dernek, vakıf veya başka herhangi bir kuruluş faaliyetine katılım düzeyinizi puanlayınız.	356	2,3652	8,361	0	42,1	15,7	17,7	12,4	12,1
5 Belediye hizmet araçlarının "hor" kullanıldığını görseniz bu durumdan rahatsızlık düzeyiniz ne olur.	356	4,4607	26,212	0	3,7	4,5	7,3	11,2	73,3
6 Yerel gazeteleri takip düzeyinizi belirtiniz.	356	2,3652	8,945	0	36,5	21,1	22,5	9,3	10,7
7 Yerel seçimlerde oy kullanmayı isteme düzeyinizi puanlayınız.	356	4,1236	16,901	0	7	5,1	15,7	12,9	59,3
8. Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir.	356	4,0618	17,742	0	4,5	5,3	17,7	24,4	48
9. Sokağa tükürülmesini, yerlere izmarit atılmasını, apartmanlarda ayakkabıların kapı önünde bırakılmasını yadırgarım.	356	4,5506	29,803	0	3,7	2,2	7	9,6	77,5
10. Kendimi Etimesgut'lu olarak görüyorum	356	3,3511	4,244	0	21,3	9,3	19,1	13,5	36,8
11. Trafik kurallarına uymaya, toplu taşıma araçlarında her zaman yaşlılara, özürlülere, hamilelere yer vermeye özen gösteririm.	356	4,6742	40,856	0	1,7	0,8	6,2	11	80,3
1.Hiç Katılmıyorum, 2.Katılmıyorum, 3.Ne katılıyor nede katılmıyorum, 4.Katılıyorum, 5.Tamamen Katılıyorum, Mean: Ortalama Puan, N: Sayı, t: t değeri, (3 orta noktadan farklılık düzeyi), P: Anlamlılık Düzeyi									

Ankara İli Etimesgut ilçesinde yaşayanların ve özellikle gençlerin kentlilik bilincini belirlemeye yönelik olarak yapmış olduğumuz araştırmada kentlilik bilincini belirleyen bazı önermeler görüşülenlere sunulmuş ve bu önermelere yapılmış olan puanlamalara göre birtakım Etimesgut'luların kentlilik bilincine ilişkin bir takım tespitler yapılmıştır.

Kentlilik bilinci ölçeğimiz onbir önermeden oluşmaktadır. Önermelerin her biri kentlilik bilincine dair ifadeler içermektedir. Bu ölçekte puanlamalar t testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Beşli likert ölçeği tipindeki ölçeğimizde bulunan önermelere yapılan puanlamalar üç orta noktadan katılım veya katılmama yönlü anlamlı farklılık düzeyinde ele alınmıştır. İlk olarak kentlilik bilincini siyasal boyutta ele alan önermeler (1. 2. 3. ve 7. önermeler) incelendiğinde siyasal ilgi boyutunda anlamlılık düzeyinde pozitif yönlü bir eğilim karşımıza çıkmaktadır. Bu görüşlerin siyasal katılım düzeylerinin kentlilik bilinci çerçevesinde olumlu bir durumda olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan özellikle aktif siyasal katılım bağlamında “Yerel yöneticilerinin düzenlemiş olduğu toplantı ve konferanslara katılmayı hangi düzeyde arzu edersiniz” biçimindeki önermede puanlama negatif yönlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece görüşülenlerin aktif siyasal katılımlarının düşük fakat pasif siyasal katılımlarının yüksek olduğu anlaşılmıştır. Elbette bu durum sadece Etimesgut’a has bir özellik değildir. Yapılan araştırmalar Türkiye genelinde vatandaşların genellikle siyasal katılımlarının oy verme ve seçim sonuçlarını takip etme düzeyinde olduğunu göstermektedir. Siyasal partilerin ya da yerel yöneticilerin düzenlemiş oldukları toplantılara katılma, üye olma, bağış yapma vb. durumları ise yaygın değildir.

Yine kentlilik bilincinin önemli göstergelerinden biriside kentteki ortak yaşam alanlarının, kent imkânlarının kullanımı ile ilgili tutumlardır. Bu tutumları belirlediğimiz, “Belediye hizmet araçlarının “hor” kullanıldığını görseniz bu durumdan rahatsızlık düzeyiniz ne olur” ve “Sokağa tükürülmesini, yerlere izmarit atılmasını, apartmanlarda ayakkabıların kapı önünde bırakılmasını yadırgarım” önermelerine yapılan puanlamalar da katılım yönünde ve üç orta noktadan anlamlılık düzeyinde farklılık sergiler biçimde karşımıza çıkmaktadır. Elde ettiğimiz bulgular ortak yaşam alanları ve bulanların kullanımı konusunda kentlilik bilinci bağlamında görüşülenlerin bir kentli kültürüne sahip olduğunu göstermektedir.

Kentlilik bilinci aynı zamanda kentli olma sorumluluğunu da içermektedir. Kentli olma sorumluluğunu belirlemeye yönelik olarak örneklem gruba sunmuş olduğumuz “Kentın gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir” ve “Trafik kurallarına uymaya, toplu taşıma araçlarında her

zaman yaşlılara, özürülere, hamilelere yer vermeye özen gösteririm” önermelere katılımlarda anlamlılık düzeyinde ve pozitif yönlü olarak karşımıza çıkmıştır. Önermelere yapılan puanlamalar Etimesgut’ta yaşayanların kentlilik sorumluluğuna sahip olduğunu göstermekle birlikte bu sorumluluk sahip olduğumuz kültüründe bir parçası durumundadır. Ortak yaşam, yardımlaşma, kurallara uyma vb. hususlarda hassasiyet Türk kültürünün bir parçasıdır. Kentlerin kültürel değişmeye etkisi oldukça açık olmakla birlikte belirtilen hususlarda vatandaşların hassasiyetlerini korumaları önemli bir durumdur ve bu hassasiyetler kentlilik bilincine olumlu bir etki yapmaktadır.

Son olarak kentlilik bilinci bağlamında kendini yaşadığı kente ait hissetme duygusu önemli bir nokta olarak ifade edilmesi gerekir. Araştırmanın örneklem kitlesinde bulunanların yaklaşık %50,3’ü kendilerini Etimesgut’lu olarak gördüklerini ifade ederken %30,6’sı kendilerini Etimesgut’lu olarak görmediklerini belirtmişlerdir. Bu önermeye yapılan ortalama puan ise 3,35 civarındadır ki bu ortalama puan katılım düzeyinde orta noktadan farklılaşmıştır. Böylece örneklem kitlenin kendini genel olarak Etimesgut’lu olarak gördüğü ifade edilebilir.

Kentlilik bilincini belirleyen ölçek önermeleri genel olarak değerlendirildiğinde belirli bir düzeyde Etimesgut’ta oturanların kentlilik bilincine sahip olduğu ifade edilebilir. Diğer taraftan yerel dernek, vakıf, kurum toplantıları, yerel medya takibi, aktif siyasal katılım vb. hususlarda tüm ülke genelinde olduğu gibi Etimesgut’ta yaşayanlarda da negatif bir tutum bulunmaktadır.

Kentlilik Bilinci Bağlamında Kendini Tanımlama

Kendini Tanımlama Etimesgut ve Diğerleri	N	Mean	t	p	
1 Yerel seçim sonuçlarına karşı ilginizi birden beşe kadar puanlayınız	Etimesgut	146	3,3973	1,268	0,206
	Diğer	210	3,1952		
2 Yerel yönetim ile ilgili konular hangi düzeyde ilginizi çeker puanlayınız	Etimesgut	146	3,3356	2,184	0,03
	Diğer	210	3,0143		
3 Yerel yöneticilerinin düzenlemiş olduğu toplantı ve konferanslara katılmayı hangi düzeyde arzu edersiniz.	Etimesgut	146	2,6575	1,614	0,108
	Diğer	210	2,4238		
4 İlçemizdeki dernek, vakıf veya başka herhangi bir kuruluş faaliyetine katılım düzeyinizi puanlayınız.	Etimesgut	146	2,2534	-1,234	0,218
	Diğer	210	2,4429		
5 Belediye hizmet araçlarının "hor" kullanıldığını görmeniz bu durumdan rahatsızlık düzeyiniz ne olur.	Etimesgut	146	4,5548	1,464	0,144
	Diğer	210	4,3952		
6 Yerel gazeteleri takip düzeyinizi belirtiniz.	Etimesgut	146	2,5137	1,742	0,083
	Diğer	210	2,2619		
7 Yerel seçimlerde oy kullanmayı isteme düzeyinizi puanlayınız.	Etimesgut	146	4,3014	2,314	0,021
	Diğer	210	4		
8. Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir.	Etimesgut	146	4,1507	1,262	0,208
	Diğer	210	4		
9. Sokağa tükürülmesini, yerlere izmarit atılmasını, apartmanlarda ayakkabıların kapı önünde bırakılmasını yadırgarım.	Etimesgut	146	4,7192	2,913	0,004
	Diğer	210	4,4333		
10. Kendimi Etimesgut'lu olarak görüyorum	Etimesgut	146	3,7466	4,165	0
11. Trafik kurallarına uymaya, toplu taşıma araçlarında her zaman yaşlılara, özürülere, hamilelere yer vermeye özen gösteririm.	Etimesgut	146	4,7466	1,522	0,129
	Diğer	210	4,6238		

Etimesgut ilçesi oldukça fazla miktarda göç almaktadır. Yoğun iç göçler Etimesgut'un demografik yapısının heterojen bir halde olmasına yol

açmaktadır. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere Etimesgut'ta doğmamış olan fakat Etimesgut'ta yaşayan pek çok insan bulunmaktadır.

Asıl Memleket			Kendini Nereli Hissettiği		
	Sayı	%		Sayı	%
Amasya	4	1,1	Antalya	4	1,1
Elazığ	4	1,1	Elazığ	4	1,1
Gümüşhane	4	1,1	Gaziantep	4	1,1
Kahramanmaraş	4	1,1	Samsun	4	1,1
Aksaray	5	1,4	Ardahan	4	1,1
Samsun	6	1,7	Konya	5	1,4
Konya	7	2,0	Nevşehir	5	1,4
Nevşehir	7	2,0	Tokat	5	1,4
Rize	7	2,0	Kayseri	6	1,7
Tokat	7	2,0	Sivas	6	1,7
Adana	8	2,2	Adana	7	2,0
Ardahan	8	2,2	Çankırı	7	2,0
Sivas	9	2,5	Çorum	8	2,2
Kayseri	11	3,1	Kırşehir	8	2,2
Kırşehir	12	3,4	Rize	8	2,2
Kırıkkale	13	3,7	Kırıkkale	10	2,8
Çankırı	15	4,2	Erzurum	12	3,4
Çorum	15	4,2	Yozgat	29	8,1
Erzurum	17	4,8	Ankara	146	41,0
Yozgat	41	11,5			
Ankara	71	19,9			
Diğer Şehirler	81	22,8	Diğer Şehirler	74	20,8
Toplam	356	100,0		356	100,0

Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere Etimesgut'ta yaşayan 356 kişilik toplam örneklem kümesi içerisinde 285 kişinin (%80,1) asıl memleketi Etimesgut değildir. Asıl memleketi Etimesgut/Ankara olanların sayısı ise 71 (%19,9) kişidir. Ancak kendisini Etimesgut'lu hissedenlerin sayısı aslen Etimesgut'lu olanların sayısından fazladır. Bu da Etimesgut dışından gelip kendisini Etimesgut'lu hissedenlerin varlığını işaret etmektedir.

Asıl Memleket		Kendini Nereli Hissettiği			
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Tercihler	Etimesgut/Ankara	71	19,9	146	41,0
	Diğer	285	80,1	210	59,0
	Total	356	100,0	356	100,0

Sürekli aynı kentte yaşamak bir takım yaşam alışkanlıklarının ortaya çıkmasına sebep olmakla birlikte yaşanan yere karşı negatif ya da pozitif bir takım duyguların da geliştirilmesine yol açmaktadır. Bu noktada kentlilik bilinç düzeyini araştırmada kendini Etimesgut'lu olarak tanımlamak ve tanımlamamak boyutunda tekrar ele almak, bireylerin kente kendilerini ait hissetmeleriyle hissetmeme durumlarının kentlilik bilinci üzerinde etkisini olup olmadığını ortaya koyacaktır. Bu açıdan araştırmamızda elde ettiğimiz dikkat çeken bazı hususların ifade edilmesi gerekmektedir.

Siyasal ilgi bağlamında yerel yönetimlerle ilgili konuların görüşülenlerin dikkatini çekmesi bağlamında sunmuş olduğumuz önermeye yapılan puanlamalar kendini Etimesgut'lu olarak görmek ve kendini başka memleketli olarak görmek noktasında anlamlılık düzeyinde farklılık göstermektedir ($t_{2,184} \quad p < 0,05$). Kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar yerel yönetimlerle ilgili konulara kendilerini diğer memleketli olarak tanımlayanlara nazaran daha fazla ilgi duymaktadırlar. Bu noktada yerel yönetim ile ilgili konulara ilgi duyma ile kendini yaşadığı yerli olarak tanımlama arasında bir bağlantının olduğu ifade edilebilir. Kentlilik bilinci bağlamında konu irdelenecek olursa kendini yaşadığı kentli olarak tanımlamak kentlilik bilincinin gelişmesine ve artmasına yol açmaktadır biçiminde bir çıkarım yapmak elde ettiğimiz veri göz önüne alınarak mümkündür.

Siyasal katılım açısından yerel seçimlerde oy kullanmayı isteme bağlamında örneklem gruba sunmuş olduğumuz önermeye kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar ile kendilerini diğer kentli olarak tanımlayanların yapmış oldukları puanlamalar arasında anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmaktadır ($t_{2,314} p < 0,05$). Kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar yerel seçimlerde oy kullanma isteklerini 4,3014 ortalama puanla belirtirlerken kendilerini Etimesgut dışında diğer şehirli olarak tanımlayanlar 4 ortalama puanlama yakmışlardır. Bu açıdan Etimesgut'lu olarak kendilerini tanımlayanların daha fazla oranda yerel seçimlerde oy kullanma arzusu içinde oldukları görülmektedir. Yine kentte yaşayanların içinde buldukları kenti yönetecek olanların seçimine ilgi duyması belli bir noktada kentlilik bilincini gösterirken kendilerini yaşadıkları kentli olarak görenleri yerel seçime katılım konusunda daha hassas davrandıkları ifade edilebilir.

Kentlilik bilinci göstergeleri olarak sunulan diğer önermelerde de kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanların katılım oranı kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlamayanlara göre yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan puanlamalar arasında anlamlılık düzeyinde bir farklılık bulunmamakla birlikte ortalama puanların yüksek oluşu kentlilik bilinci ile kent sakinlerinin kendilerini yaşadığı kentli olarak tanımlaması arasında bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Gelecek Planlamasında Etimesgut'un Yeri

	N	Mean	t	p	1	2	3	4	5
1. Yıllar sonra Etimesgut'un nasıl bir yer olacağını merak ediyorum.	356	4,0562	15,473	0	9,0	4,2	13,5	18,8	54,5
2. Gelecekte Etimesgut'ta yaşamak istiyorum.	356	3,1573	1,914	0,056	23,9	11,0	21,3	13,2	30,6
3. Etimesgut'tan uzun süre ayrı kalmayı hiç istemiyorum	356	2,7107	-3,675	0	31,7	15,7	19,9	14,9	17,7
4. Etimesgut'ta bir işte çalışmak istiyorum	356	3,1067	1,23	0,22	28,1	11,2	16,0	11,2	33,4
5. Etimesgut benim hayatla ilgili beklentilerimi karşılayabilecek bir yerdir.	356	2,9466	-0,686	0,493	25,3	12,9	25,3	14,9	21,6
6. Evlendikten sonra yine Etimesgut'ta yaşamayı tercih ederim	356	2,9157	-1,006	0,315	30,6	11,2	20,2	11,8	26,1
7. Çocuklarımı gelecekte Etimesgut'ta yetiştirmek istiyorum.	356	2,6629	-4,259	0	33,7	15,4	18,8	14,9	17,1
8. Uzun süre ayrı kalsam da yine bir şekilde Etimesgut'a dönerim	356	2,8174	-2,34	0,02	27,2	17,7	20,5	15,2	19,4
9. İş bulduğum sürece maaşı azda olsa Etimesgut'ta yaşamayı tercih ederim.	356	2,4747	-6,518	0	41,6	13,8	17,1	10,7	16,9
10. Gelecek planlarım içinde Etimesgut'ta yaşamak birinci sırada yer almaktadır.	356	2,5028	-6,073	0	40,7	15,2	16,0	9,3	18,8

1. Hiç Katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Ne katılıyor nede katılmıyorum, 4. Katılıyorum, 5. Tamamen Katılıyorum, Mean: Ortalama Puan, N: Sayı, t: t değeri, (3 orta noktadan farklılık düzeyi), P: Anlamlılık Düzeyi

İnsanlar birtakım ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabilmek için sürekli olarak toplum halinde yaşamayı tercih etmişlerdir. Toplum halinde yaşamak insan

İhtiyaçlarını karşılamak üzere kurumsal yapılar geliştirmeyi gerektirmiş ve insanlar geliştirmiş oldukları bu kurumsal yapılar çerçevesinde ihtiyaçlarını karşılayarak hayatlarını planlamışlardır. Bu açıdan insan sürekli olarak geleceğini planlayan ve daha iyi bir yaşam için mücadele eden bilinçli bir varlıktır. Günümüzde gelecek planlamasına etki eden pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin başında, iş, eğitim, güvenli, fiziksel çevre, sosyal çevre gibi faktörler gelmektedir. Bu faktörlerin yanı sıra yaşanılan veya yaşanılmak istenen yere karşı geliştirilen duygusal yönelimlerde gelecek planlamasında önemlidir.

Etimesgut'ta yaşayan gençlerin gelecek planlamalarında Etimesgut'un yerinin tespit edilmesi amacıyla yapmış olduğumuz araştırmamızda gelecek planlaması ile ilgili önermelere yapılan puanlamalar genel olarak likert tipi beşli ölçeklerin orta noktası olarak kabul edilen üç ortalama "mean" puanının altında bulunmaktadır. Bu durum gençlerin gelecek planlamalarında yüksek oranlarda Etimesgut'un cazibesinin olmadığını göstermektedir. Bu yargı "Gelecek planlarım içinde Etimesgut'ta yaşamak birinci sırada yer almaktadır", "Etimesgut'tan uzun süre ayrı kalmayı hiç istemiyorum", "Uzun süre ayrı kalsam da yine bir şekilde Etimesgut'a dönerim", "İş bulduğum sürece maaşı azda olsa Etimesgut'ta yaşamayı tercih ederim" ve "Etimesgut benim hayatla ilgili beklentilerimi karşılayabilecek bir yerdir" önermelerine örneklem yapmış olduğu puanlamalarda açık bir biçimde görülmektedir.

Örneklem grubun evlilik ve çocuk yetiştirme planları da yine Etimesgut'ta yaşama arzusunu negatif yönlü olarak etkilemektedir. Görüşülenler "Evlendikten sonra yine Etimesgut'ta yaşamayı tercih ederim" ve "Çocuklarımı gelecekte Etimesgut'ta yetiştirmek istiyorum" biçiminde sunulan önermelere negatif yönlü puanlamalar yapmışlardır. Yapılan puanlamalar gençlerin gelecek planlamaları içinde Etimesgut'un rolünün çok fazla olmadığını göstermektedir.

Gelecek planlamaları genellikle öncelikli olarak iş ve daha sonrasında sosyal yaşam, fiziksel çevre ve eğitim, sağlık gibi birtakım etkenler çerçevesinde yapılmaktadır. Mevcut durumda Etimesgut'un Türkiye'deki diğer yerleşim merkezleri ile kıyaslandığında oldukça yüksek bir potansiyeli ve mevcutta imkânları olduğu görülebilmektedir. Bu açıdan gelecek planlaması yapılırken öncelikle yaşanılan yer dışındaki diğer yerlerin bireylere hangi imkânları sunabileceğinin bireyler tarafından düşünülmesi gerekmektedir. Daha sonra

ise bireyin içinde bulunduğu kentin imkânlarının farkında olması esastır. Yine gençlik dönemi pek çok psikoloğun da belirttiği üzere ani ve istikrarsız birtakım kararların alındığı bir dönemdir. Bu dönemde alınan kararlar genellikle gelecekte uygulamaya konulamamaktadır. Bunların yanında kentlerin sakinleri için mümkün olan en iyi yaşam ve iş koşullarını sunması gerekmektedir ki bu noktada yerel yönetimlerin rolü ve görevleri oldukça fazladır. Etimesgut hızlı bir biçimde gelişen bir yerleşim birimi olarak yerel yönetim bağlamında kent sakinleri için oldukça fazla sosyal, kültürel ve fiziksel olanaklar sunmaya çalışmaktadır.

Gelecek Planlaması ve Kedinin Etimesgut'lu Olarak Tanımlama İlişkisi

Kendini Tanımlama Etimesgut ve Diğerleri	N	Mean	t	p	
1. Yıllar sonra Etimesgut'un nasıl bir yer olacağını merak ediyorum.	Etimesgut	146	4,1575	1,259	0,209
	Diğer	210	3,9857		
2. Gelecekte Etimesgut'ta yaşamak istiyorum.	Etimesgut	146	3,4452	2,968	0,003
	Diğer	210	2,9571		
3. Etimesgut'tan uzun süre ayrı kalmayı hiç istemiyorum	Etimesgut	146	2,9178	2,193	0,029
	Diğer	210	2,5667		
4. Etimesgut'ta bir işte çalışmak istiyorum.	Etimesgut	146	3,2466	1,339	0,182
	Diğer	210	3,0095		
5. Etimesgut benim hayatla ilgili beklentilerimi karşılayabilecek bir yerdir.	Etimesgut	146	3,1507	2,207	0,028
	Diğer	210	2,8048		
6. Evlendikten sonra yine Etimesgut'ta yaşamayı tercih ederim	Etimesgut	146	3,1301	2,134	0,034
	Diğer	210	2,7667		
7. Çocuklarımı gelecekte Etimesgut'ta yetiştirmek istiyorum.	Etimesgut	146	2,7945	1,386	0,167
	Diğer	210	2,5714		
8. Uzun süre ayrı kalsam da yine bir şekilde Etimesgut'a dönerim	Etimesgut	146	3,0411	2,405	0,017
	Diğer	210	2,6619		
9. İş bulduğum sürece maaşı azda olsa Etimesgut'ta yaşamayı tercih ederim.	Etimesgut	146	2,5616	0,889	0,375
	Diğer	210	2,4143		
10. Gelecek planlarım içinde Etimesgut'ta yaşamak birinci sırada yer almaktadır.	Etimesgut	146	2,6986	1,987	0,048
	Diğer	210	2,3667		

Gelecek planlamasında yaşanılan kentin yerini ile kendini yaşanılan kentli olarak tanımlama arasında bir ilişkinin olup olmadığını tespit etmek önemli bir bulgu olacaktır. Bu açıdan yapmış olduğumuz araştırmanın verilerine göre gelecek planlamasında Etimesgut'un yerinin belirlenmesi ile kendini Etimesgut'lu olarak tanımla arasında belli ölçüde birtakım ilişkiler bulunmuştur.

Öncelikle "Gelecekte Etimesgut'ta yaşamak istiyorum" biçiminde sunulan önermeye yapılan puanlamalarda kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar ile tanımlamayanlar arasında anlamlılık düzeyinde bir farklılığın bulunduğu ortaya çıkmıştır ($t_{2,968} p < 0,05$). Kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar bu önermeye kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlamayanlara nazaran daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır.

Bir diğer şekilde "Etimesgut'tan uzun süre ayrı kalmayı hiç istemiyorum" biçiminde sunulan önermeye yapılan puanlamalarda kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar ile tanımlamayanlar arasında anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmaktadır ($t_{2,968} p < 0,05$). Kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar adı geçen önermeye tanımlamayanlara oranla daha yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Her iki katılım oranının likert tipi beşli ölçeklerde orta nokta olarak kabul edilen üç ün altında olmasına rağmen kendilerini yaşadıkları kentli olarak tanımlayanlar ile tanımlamayanlar arasında katılım düzeyi açısından anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmaktadır.

Yine "Etimesgut benim hayatla ilgili beklentilerimi karşılayabilecek bir yerdir" biçiminde sunulan önermeye yapılan puanlamalarda kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar ile tanımlamayanlar arasında anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmaktadır ($t_{2,207} p < 0,05$). Kendilerini Etimesgut'lu olarak ifade edenler bu önermeye kendilerini Etimesgut'lu olarak ifade etmeyenlere göre daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Aynı şekilde "Evlendikten sonra yine Etimesgut'ta yaşamayı tercih ederim" önermesi ve yine "Uzun süre ayrı kalsam da yine bir şekilde Etimesgut'a dönerim" önermesine ve son olarak "Gelecek planlarım içinde Etimesgut'ta yaşamak birinci sırada yer almaktadır" önermesine yapılan puanlamalarda kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar ile

tanımlamayanların yapmış oldukları puanlamalar arasında anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmaktadır. Anlamlılık düzeyinde bulunan bu farklılık kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanların tanımlamayanlara göre daha yüksek ortalama puanlamaya sahip olması biçiminde kendini göstermektedir.

Diğer önermelere yapılan puanlamalar çerçevesinde kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar ile tanımlamayanların yapmış oldukları puanlamalarda anlamlı farklılık olmasa bile gelecek planlamasında Etimesgut'un yerinin tesit edilmesi bağlamında sunulan önermelere kendilerini Etimesgut'lu olarak tanımlayanları tanımlamayanlara göre daha yüksek ortalama puanlama yaptığı görülmüştür.

Genel olarak Örneklem grubun kendisini yaşadığı kentli olarak tanımlaması, gelecek planlamasında yaşadığı kentin önemli bir yerinin bulunmasına neden olmaktadır. Bu açıdan bireyin kendini yaşadığı kentli olarak tanımlaması son derece önemli bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç

Kent, gerek mekânsal gerek ekonomik gerekse sosyal açıdan, insan davranışlarına ve ilişkilerine doğrudan etki eden bir varlıktır. Her kentte, oraya ait olan insanlardan izler bulunabileceği gibi her insanda da ait olduğu kente dair izler bulmak mümkündür. Dolayısıyla kent ile insan arasındaki bu karşılıklı etkileşim sürecini etkileyen en önemli kavramlardan birinin 'aidiyet' olduğu söylenebilir.

Kentlilik bilinci ise kentte yaşayanların kente has tavırlar göstermeleriyle birlikte, kentli olmanın bilincinde ve bu doğrultuda eylemde bulunmalarını ifade eder. Bireylerin bu şekilde kente dair davranış geliştirmelerindeki en önemli gereklilikler ise şüphesiz; kente yükledikleri anlam, kente dair bağlılık ve kendini kentin bir parçası gibi görmesidir. Yani daha önce de ifade edildiği üzere kentlilik bilincinin oluşmasında 'aidiyet hissi' belirleyici bir faktördür.

Bireyler üzerinde kente dair aidiyet hissinin oluşturulması ise birçok farklı vasıta ile sağlanabilir. Bunlardan ilki kentsel bir yaşam kültürü

oluşturulması ve bireylerin sosyal ve kültürel açıdan eğitilerek bu kentsel kültürü benimsemesinin sağlanmasıdır. Kentin heterojen yapısı dikkate alındığında, kentlilik bilincinin oluşmasında önemli olan bir diğer hususun ise kolektif bellek olduğu söylenebilir.

Kentlilik bilincinin oluşmasında önemli olan diğer etkenlerden biri ise kentsel yönetime bireyin katılımının sağlanmasıdır. Bireyin kent yönetimine katılması kente olan aidiyet hissini artıracaktır. Ayrıca kentte sosyo-kültürel yaşamın zenginleştirilmesi ve kentsel mekânın bireylere sosyal faaliyetlerde çeşitlilik sunması bilhassa genç bireylerde aidiyet hissini dolayısıyla kentlilik bilincini olumlu etkileyecektir. Bu çerçevede kentlilik bilincinin oluşmasındaki en önemli aktörün yerel yönetimler olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Çalışmamızın alan araştırması sonuçları dikkate alındığında Etimesgut'ta yaşayan gençlerin genel manada kentlilik bilincine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Örneklem kitlenin kendisini Etimesgut'lu ya da başka bir yerli olarak tanımlayanlardan oluşması bazı çıkarımlarda bulunmamızı mümkün kılmıştır.

Buna göre; kendisini Etimesgut'lu olarak tanımlayanlar, gerek kentlilik bilinci konusunda gerekse gelecek planlamasında Etimesgut'un yer alıp almaması konusunda kendisini diğer yerli olarak tanımlayanlara göre daha yüksek puanlamada bulunmuşlardır. Bu durum kentlilik bilincinin Etimesgut'lu olup Etimesgut'ta yaşayanlarda daha yüksek oranda geliştiğinin göstergesidir. Dolayısıyla kentlilik bilinci ile kent sakinlerinin kendilerini yaşadığı kentli olarak tanımlaması arasında bir ilişkinin olduğu sonucuna rahatlıkla ulaşılabilir.

Bu kapsamda kentlilik bilinci oluşmasında kente dair aidiyet hissini doğrudan etkili olduğu anlaşılmıştır. Aidiyet hissini oluşmasında ise yerel yönetimlere; bireylerin kent yönetiminde aktif olarak rol almasının sağlanması, ortak bir kent kültürünün oluşturulmasının sağlanması, kolektif bellek bilincinin oluşturulması, sosyal ve kültürel faaliyetlerin artırılması gibi hususlarda görevler düşmektedir.

Alan araştırmasının bir diğer önemli sonucu ise gençlerin gelecek planlarında Etimesgut'un rolünün çok fazla olmadığıdır. Bu kapsamda genç nüfusa yönelik yerel hizmetlerin artırılması, istihdam oluşturabilecek

yatırımların teşvik edilmesi, sportif ve sanatsal faaliyet alanlarının genişletilmesi, kent yönetimine bilhassa genç nüfusun katılımının sağlanması gibi hususların yerel yönetimce dikkate alınması gereken hususlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynaklar

- Batmaz, N.Y., & Gürer, A. (2016). Kırıkkale İlinin Kentlilik Bilinci Bağlamında Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, 4. Uluslararası Kentsel ve Çevresel Sorunlar ve Politikalar Kongresi, İstanbul, 163-177
- Beyazlı, D. Ş., & Aydemir, Ş. (2008). Kentlilik Bilinci ve Mekân: Trabzon Kenti Örneği. 49-60.
- Biröl, G. (2008). Kentlilik Bilinci ve Balıkesir'den Yarım Asırlık Bir Örnek: Yeni Çarşı Deneyimi. Ege Mimarlık Dergisi (65) , 28-31.
- Ercoskun, Ö. Y., Akunal, E. Ö., Yenigül, B., & Alkan, L. (2016). Kentlilik Bilincini Oluşturan Göstergeler ve Kentlilik Bilincini Geliştirme Yolları. Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, 11(3), 4-23.
- Es, M., & Ateş, H. (2004). Kent Yönetimi, Kentleşme ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, (48), 205-248.
- Geyik, S. (2010). Kırdan Kente Göç Sonrası Kentlilik Bilinci: Mevlana Mahallesi Örneği. Sakarya Üniversitesi SBE, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Görün, M., & Kara, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Kentlilik Bilinci Algısı: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi, 15(30), 393-409.
- Hayta, Y. (2016). Kent Kültürü ve Değişen Kent Kavramı. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 165-184.
- Keleş, R. (2006). Kentleşme Politikası (9. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Kentleşme Şurâsı. (2009). Ankara: T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı.
- Mutlu, A. (2011). Metropol Kent Samsun' da Kentlilik Bilinci. Samsun.
- Şahin, K., & Anık, M. (2016). Göç, Kentleşme ve Kentlilik Bilinci: Kırıkkale Örneği. Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 8(3), 151-172.
- Şahin, K., & Yaylı, H. (2016). Geleneksel Göçebelikten Modern Göçlere Türkiye'de Gençlerin Kentlilik Bilinci - Kırıkkale Örneği Üzerinden Bir Analiz. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 51(2), 79 - 108.
- Uluçay, T., Özpolat, A. R., İşgör, İ. Y., & Taşkesen, O. (2014). Lise Öğrencilerinin Gelecek Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. NWSA-Education Sciences, 9(2), 234-247.
- Yahyağil, M. Y. (1998). Kentlerin Kültürün Gelişmesindeki Etkileri. Sosyoloji Konferansları, (25), 105-120.